

BELARUSSIAN / BELARUSSE / BELARUSO A1

Standard Level / Niveau Moyen (Option Moyenne) / Nivel Medio

Thursday 13 May 1999 (afternoon)/Jeudi 13 mai 1999 (après-midi)/Jueves 13 de mayo de 1999 (tarde)

Paper / Épreuve / Prueba 1

3h

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

Do NOT open this examination paper until instructed to do so.

This paper consists of two sections, Section A and Section B.

Answer BOTH Section A AND Section B.

Section A: Write a commentary on ONE passage. Include in your commentary answers to ALL the questions set.

Section B: Answer ONE essay question. Refer mainly to works studied in Part 3 (Groups of Works); references to other works are permissible but must not form the main body of your answer.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

NE PAS OUVRIR cette épreuve avant d'y être autorisé.

Cette épreuve comporte deux sections, la Section A et la Section B.

Répondre ET à la Section A ET à la Section B.

Section A: Écrire un commentaire sur UN passage. Votre commentaire doit traiter TOUTES les questions posées.

Section B: Traiter UN sujet de composition. Se référer principalement aux œuvres étudiées dans la troisième partie (Groupes d'œuvres); les références à d'autres œuvres sont permises mais ne doivent pas constituer l'essentiel de la réponse.

INSTRUCCIONES PARA LOS CANDIDATOS

NO ABRA esta prueba hasta que se lo autoricen.

En esta prueba hay dos secciones: la Sección A y la Sección B.

Conteste las dos secciones, A y B.

Sección A: Escriba un comentario sobre UNO de los fragmentos. Debe incluir en su comentario respuestas a TODAS las preguntas de orientación.

Sección B: Elija UN tema de redacción. Su respuesta debe centrarse principalmente en las obras estudiadas para la Parte 3 (Grupos de obras); se permiten referencias a otras obras siempre que no formen la parte principal de la respuesta.

ЧАСТКА А

Напішыце каментарый да аднаго з наступных тэкстаў:

- 1 (а) Пад'ехалі пад вароты, каля іх стаяў мужык. Князь, не кажучы ні слова, ссеў каля брамы, кіўнуў мне, я таксама саскочыў, аддалі мужыку коні, а самыя ціха ўвайшлі праз бакавую фортку на падворах.
- 5 Там нікога не было, сарокі сядзелі на плоце, некалькі гусей пілі з лужыны каля студні. У адным акне ўжо свяцілася. Аканіцы яшчэ не былі зачыненыя, так што мы нават маглі бачыць, што рабілася ўсярэдзіне. На крэсле сядзеў войскі перад камінам, а дачка гэтак сама ўбраная, якою мы яе ў Вільні бачылі, уся ў чорным, стаяла каля яго, абапершыся на біла. Князь паглядзеў, здавалася, разважаючы яшчэ, я ўбачыў, як ён перахрысціўся і рушыў у сенцы.
- 10 Мне, рады я быў ці не, адступаць не было куды. Толькі злёгка пастукаўшыся ў дзверы, князь адчыніў іх і ўвайшоў, здымаючы каўпак з галавы.
- Хай будзе пахвалены Езус Хрыстус.
Вочы войскага і дачкі падняліся на яго, абое аслупянелі.
На іх тварах я ўбачыў трупную бледнасць і жудасць; Вайжбунуўна
- 15 ўздрыгнула і пахілілася назад, як бы вачам не верачы. Войскі, не могучы ўстаць, наспакойнымі рукамі хапаўся за білцы крэсла.
Маўчанне трывала некалькі хвілін, князь стаяў у парозе, гледзячы на панну, з выразам благання пра літасць, амаль з пакорай, хоць гэта і не было цнотай Радзівілаў.
- 20 - Вашэці войскі, - пачаў ён паволі, - перад табою няўзброены вінаваўца твой. Прыйшоў я сюды ўдвух, каб ты папомсціўся на мне, як сам таго захочаш, а віну мне дараваў. Я праўда быў шалёны, пане каханку, але бачыце, што за шаленства сваё пакутаваць умею. Нездарма тут каля вашага парога стаю; ведаю, што ўчыненай крыўды інакш сплаціць не магу, як... просячы рукі панны Фэліцыі... і
- 25 вось я, Радзівіл, пане каханку, уніжаюся перад васпанам, прагнучы, каб васпан прыняў мяне за зяця.
Войскі маўчаў як прыбіты, вушам не верачы. Я прыглядзеўся да панны, бледнасць з якое паволі праходзіла, вярталіся да яе жывыя калёры, вочы пачыналі іскрыцца. Бацька паглядзеў, як бы на ёй адказ вывяраў. Вачыма, нічога не кажучы, павінны былі паразумецца; і войскі пачаў:
- 30 - Вялікі гонар майму дому, вялікая гэта учта на самой справе, пасля вялікай сараматы, але я не суддзя ў гэтай справе.
Паказаў рукою на дачку.
- Гавары ты.
- 35 У Фэліцыі вочы запалымнелі.
- Каб я аддала руку таму, хто ў мяне гонар забраў, - сказала яна, - ніколі! У сэрцы замест павагі і каханья я нашу пагарду і нянавісць, якая ўрасла ў яго і якое вырваць з сябе ніколі не здолею. Не жонкаю была б, а хатнім ворагам і помснікам за гонар мой. Не, ніколі! Запозна, вяльможны княжа!
- 40 - Бог мне сведка, пане каханку, - заблагаў князь, - гавару шчыра, прыбыў сюды як скрушлівы пакутнік. Вобраз васпанна, не даючы мне спакою, пераследаваў мяне ўвесь час, у сумленні маім я насіў... кахаю панну Фэліцыю.
Бачачы, што абое хочучь выйсці з пакоя, князь сумеўся і пачаў прасіць:
- Пане войскі! мілажалем Божым, ранамі Гасподнімі заклінаю вас, панна
- 45 Фэліцыя, майце ж васпанства літасць да мяне, каб яе Бог меў да вас. Не хочаце мяне, адпихваеце, і я прымаю гэты афронт як заслужаны, хоць яго ніколі ніхто з

маіх атэнтатаў не зазнаў, калі дамагаліся княскай крыві; але скажыце мне, прынамсі, што прабачаеце мне. Прабачэння просіць Радзівіл!

Войскі і вусны разамкнуць не паспеў, як Вайжбунуўна акінулася:

50 - Вяльможны княжа, не да нас, а да Пана Бога па выбачэнне ісці трэба. За спаняверку жыцця людскога і гонару належыць пакута. Пацярпі, вашэці княжа, як і мы цярпелі і цярпім. Бачыш жалобу, якою ты акрыў мяне на ўсё жыццё; насі яе таксама, хай цябе сумленне дагрызае, як мяне сорам гняце; хай табе Бог даруе, а я не магу... - і павярнуўшыся зусім, дадала: - Хіба што калі б цябе пры сконе

55 бачыла! – дадала, можа, нават без намыслу.

Кінуўшы гэтыя словы яму ў вочы, выйшла, ведучы немачнага бацьку. Мы засталіся адны ў пустым пакоі.

Юзаф Ігнацы Крашэўскі. Апошнія хвіліны князя ваяводы. 1875.

- Разгледзьце як падаецца князь Радзівіл у гэтым урыўку.
- Прасачыце як Феліцыя ставіцца да князя і як гэта падаецца ў тэксце.
- Якую, на ваш погляд, ролю адыгрывае гордасць у гэтым урыўку?
- Разгледзьце эфект ужывання аўтарам вобразных сродкаў у гэтым тэксце.

1 (b)

Не баюся, што мой век не вечны,
Што падамся за дзядамі следам.
Калі міф пра пекла недарэчны-
Дык чаго баяцца стрэчы з дзедам ?

5 Папшкядую толькі, што замала
Даражы́ў нявечнымі дарамі
І зміннымі начамі мая
І дажынкавымі вечарамі.

10 Папшкядую, што пайду ад гэтых
Дарагіх і мілых сэрцу гоня́ў,
Што на сцежках-пуцявінах свету
Не пацісну ўжо сябрам далоня́ў.

15 А мацней за ўсё я папшкядую
Перад тым, як свет пакінуць весні,
Што ўжо больш ніколі не пачую
Нашай роднай беларускай песні

Ніл Гілевіч. 1967

- Як разглядаецца смерць у вершы?
- Як перадаюцца паэтам пачуцці лірычнага героя і якія яны?
- Разгледзьце эфект стылістычных прыёмаў, якія ўжываюцца паэтам.
- Якія думкі абудзіў у вас гэты верш?

ЧАСТКА В

Напішыце эсе на адну з наступных тэмаў. Вы павінны абгрунтаваць свой адказ па-меншае на дзвух творах з часткі 3, якія вы вывучалі. Спасылкі на другія творы дазваляюцца, але яны не павінны займаць галоўнае месца ў вашым адказе.

2. У двух творах, якія вы вывучалі, як аўтары перадаюць натуральнае асяродзе альбо звышнатуральнае ?

3. Наколькі моцна і якім чынам каханне альбо нянавісьць кіруюць учынкамі герояў у творах, якія вы вывучалі ?

4. Параўнайце адносіны да тэхнічнага прагрэсу або да сучаснай цывілізацыі аўтараў твораў, якія вы вывучалі. Якімі сродкамі выказваюцца гэтыя адносіны ?

5. "Літаратурныя героі могуць быць моцнымі ці слабымі, прыемнымі ці агіднымі, але яны заўсёды павінны быць пераканаўчымі." Што робіць вобраз пераканаўча-дакладным ?

Адлюструйце на прыкладах твораў, якія вы вывучалі.

6. Ці павінен літаратурны твор мець "хэпі энд", каб задаволіць чытача ? Абмяркуйце, спасылаючыся на два ці болей творы, якія вы прачыталі